

SENAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1979-1980

14 FEVRIER 1980

Proposition de loi relative à la perception, au profit des communes, des amendes pour contravention

(Déposée par MM. Gerits et Vangronsveld)

DEVELOPPEMENTS

A. Nature du problème

L'article 38, alinéa 3, du Code pénal de 1867 (Code pénal actuel) dispose : « Les amendes seront perçues au profit de l'Etat. »

Cette disposition est critiquée par de nombreux administrateurs communaux. Ceux-ci souhaitent que les amendes de police soient perçues au profit des communes.

B. Historique

1. Avant l'entrée en vigueur du Code pénal de 1867 — c'est-à-dire sous l'empire du Code pénal de 1810 — le système appliqué en vertu de l'article 466 de ce dernier était le suivant :

— seules les amendes correctionnelles et criminelles étaient perçues au profit de l'Etat;

— les amendes de police l'étaient au profit de la commune où la contravention avait été commise.

2. « Par contre, l'article 3, n° 9, du décret du 18 juin 1811 (tarif criminel) avait mis à la charge des communes l'entretien de tous les condamnés en matière de police, ainsi qu'une partie de celui des prisons. Comme cette charge dépassait le bénéfice, les communes en demandèrent avec instance l'exonération, qui leur fut accordée sous le ministère de M. Tesch.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1979-1980

14 FEBRUARI 1980

Voorstel van wet betreffende het innen van geldboeten uit hoofde van overtredingen, ten bate van de gemeenten

(Ingediend door de heren Gerits en Vangronsveld)

TOELICHTING

A. Probleemstelling

Artikel 38, 3° lid, van het Strafwetboek van 1867 (huidig Strafwetboek) bepaalt : « De geldboeten worden geïnd ten bate van de Staat. »

Die bepaling wordt door talrijke leden van gemeentebesturen becritiseerd. Zij verlangen dat de politiegeldboeten geïnd worden ten bate van de gemeenten.

B. Voorgeschiedenis

1. Vooraleer het Strafwetboek van 1867 in werking trad — dit wil zeggen toen het Strafwetboek van 1810 van kracht was — was het systeem overeenkomstig artikel 466 van het voornoemde Wetboek het volgende :

— alleen de correctionele en criminele geldboeten werden geïnd ten bate van de Staat;

— de politiegeldboeten gingen naar de gemeente waar de overtreding begaan was.

2. « Daarentegen had artikel 3, nr. 9, van het decreet van 18 juni 1811 (strafrechtelijk tarief) de gemeenten verplicht de kosten te dragen van het onderhoud van al de veroordeelden om politionele zaken en van een deel van het onderhoud van de gevangenen. Vermits die lasten de baten overtroffen, drongen de gemeenten aan op vrijstelling daarvan;

Cette mesure eut pour conséquence de faire profiter les communes des amendes prononcées en matière de police, tandis que l'Etat payait la dépense pour l'exécution des peines corporelles. C'est pour parer à cet inconvénient que le Code pénal nouveau a attribué à l'Etat les amendes de police, comme toutes les autres (C. pén., art. 38, 3e al.) » (*Pandectes belges*, t. VII, Bruxelles, Larcier, 1882, Ve Amende pénale, n° 67, col. 799).

3. « Les communes chefs-lieux de canton où siège le tribunal de police appliquaient aussi le produit de ces amendes à pourvoir aux menues dépenses des tribunaux de paix et de police, et par exemple aux fournitures d'imprimés nécessaires au service du ministère public. Depuis le changement d'attribution opéré par l'article 38 susvisé, ces communes déclinent la charge de ces dépenses, et avec d'autant plus de fondement qu'elle est parfois fort onéreuse et n'est conforme ni à la loi communale (art. 131, 8°), ni à la loi provinciale (art. 69, 1°) » (*Pandectes belges*, t. VII, Bruxelles, Larcier, 1882, Ve Amende pénale, n° 67bis, col. 799 et 800).

4. On constate donc, d'une part, que la perception, au profit des communes, des amendes de police allait de pair avec la mise à la charge des communes de certaines dépenses en matière de répression des infractions.

D'autre part, la suppression de la perception, au profit des communes, des amendes de police allait de pair avec la suppression de la mise à la charge des communes des susdites dépenses.

C. Arguments en faveur du rétablissement de la perception, au profit des communes, des amendes pour contravention

1. On a vu que, sous l'empire de l'article 466 du Code pénal de 1810, la perception, au profit des communes, des amendes de police était justifiée par le fait que les communes supportaient certaines dépenses en matière de répression des infractions.

2. Or, cette justification existe toujours.

En effet, les communes supportent toujours certaines dépenses — qui sont importantes — en matière de répression des infractions.

Par là, nous entendons notamment que les contraventions (c'est-à-dire les infractions punies d'une peine de police) sont recherchées et constatées principalement (voire presque exclusivement) par le personnel de la police communale ou rurale (*N.B.* lequel recherche et constate aussi de nombreux crimes et délits).

Il paraît donc équitable que soit rétablie la perception, au profit des communes, des amendes pour contravention.

die werd hun verleend toen de heer Tesch minister was. Het gevolg van die maatregel was dat de gemeenten de geldboeten uit hoofde van politionele zaken opstreken en dat de Staat de kosten betaalde van het uitvoeren van de lijfstraffen. Om die ongunstige toestand te verhelpen, schonk het nieuwe Strafwetboek het recht op de politiegeldboeten en alle andere aan de Staat (Strafwetboek, art. 38, 3e lid) » (*Pandectes belges*, VII, Brussel, Larcier, 1882, zie « Amende pénale », nr. 67, kol. 799, vrije vertaling).

3. « De gemeenten die hoofdplaats van een kanton waren, waar de politierechtbank zitting houdt, besteedden die geldboeten ook voor de kleine uitgaven voor de vredegerichten en de politierechtbanken en, bijvoorbeeld, voor de drukwerken ten behoeve van het openbaar ministerie. Sinds het bovenvermelde artikel 38 de opbrengst van die geldboeten aan een andere bestemming toegewezen had, weigerden de gemeenten de kosten van die uitgaven te dragen. Dat deden ze terecht, vermits die last soms zeer zwaar is en noch op de gemeentewet (art. 131, 8°) noch op de provinciewet (art. 69, 1°) steunt » (*Pandectes belges*, VII, Brussel, Larcier, 1882, zie « Amende pénale », nr. 67bis, kol. 799 en 800, vrije vertaling).

4. Men kan dus enerzijds constateren dat het innen van de politiegeldboeten ten bate van de gemeenten gepaard ging met het feit dat de gemeenten de kosten moesten dragen van sommige uitgaven voor de bestraffing van overtredingen.

Anderzijds ging het afschaffen van het innen van de politiegeldboeten ten bate van de gemeenten gepaard met het feit dat de gemeenten de bovenvermelde kosten niet meer hoefden te dragen.

C. Argumenten ten gunste van het herstel van het recht om de geldboeten uit hoofde van overtredingen ten bate van de gemeenten te innen.

1. Zoals hierboven is gezegd, werd, toen artikel 466 van het Strafwetboek van 1810 van kracht was, het innen van de politiegeldboeten ten bate van de gemeenten gerechtvaardigd door het feit dat de gemeenten de kosten droegen van sommige uitgaven voor het bestraffen van overtredingen.

2. Welnu, die rechtvaardiging is nog steeds geldig.

De gemeenten betalen immers nog altijd sommige — aanzienlijke — uitgaven voor het bestraffen van overtredingen.

Wij bedoelen daarmee inzonderheid dat de overtredingen (dit wil zeggen de misdrijven die met een politiestraf bestraft worden) hoofdzakelijk (ja zelfs bijna uitsluitend) door het personeel van de gemeentelijke en plattelandspolitie opgespoord en geakteerd worden (*N.B.* talrijke misdaden en wandedrijven worden eveneens door datzelfde personeel opgespoord en geakteerd).

Het blijkt derhalve billijk te zijn dat het recht hersteld zou worden om de geldboeten uit hoofde van overtredingen ten bate van de gemeenten te innen.

D. Observation finale

Pour autant que de besoin, il est expressément précisé que les amendes transactionnelles sont également visées par la présente proposition de loi.

*
**

PROPOSITION DE LOI

ARTICLE UNIQUE

L'article 38, alinéa 3, du Code pénal est remplacé par les dispositions suivantes :

« Les amendes pour crime ou délit sont perçues au profit de l'Etat.

Les amendes pour contravention sont perçues au profit de la commune où la contravention a été commise. »

D. Slotopmerking

Voor zover dit nodig mocht zijn, wordt er uitdrukkelijk verklaard dat de minnelijke schikkingen eveneens bedoeld worden door het onderhavige wetsvoorstel.

J. GERITS.

*
**

VOORSTEL VAN WET

ENIG ARTIKEL

Artikel 38, derde lid, van het Strafwetboek wordt vervangen als volgt :

« De geldboeten uit hoofde van een misdaad of een wanbedrijf worden geïnd ten bate van de Staat.

De geldboeten uit hoofde van een overtreding worden geïnd ten bate van de gemeente waar de overtreding begaan werd. »

J. GERITS.

F. VANGRONSVELD.